

DE GEZONDHEID VAN DE TANDARTS

Bij vorige gelegenheden*) werd verslag uitgebracht over de instelling en de werkzaamheden van een speciale F.D.I.-commissie, belast met het onderzoek naar de gezondheid van de tandartsen in verband met het beroep. Op de jongste bijeenkomst van de F.D.I. te Stockholm (eind juni - begin juli 1963) werden de rapporten van BRAUN (West-Duitsland), PEEBLES (Verenigd Koninkrijk) en SEBELIUS (Verenigde Staten) ter discussie gesteld.

Eerstgenoemde is bij een onderzoek naar de vatbaarheid van tandartsen voor infecties tot de conclusie gekomen dat de beroepsgenoten vooral blootstaan aan besmetting met hepatitis en tuberculose, wat laatstgenoemde ziekte betreft speciaal op gevorderde leeftijd. Het infectiegevaar is een gevolg van de nauwe aanraking met de patiënt tijdens de behandeling, waarbij het eigenlijke werkterrein wemelt van pathogene micro-organismen. Huidwondjes vormen gewoonlijk de „porte d'entrée”. Bovendien bestaat uiteraard de kans op binnendringen van kiemen via de ademhalingsorganen. Bescherming van handen en gelaat door middel van handschoenen en gezichtsmasker zou dus een goede voorzorgsmaatregel betekenen. De praktijk leert echter dat deze nuttige attributen te weinig worden toegepast.

Bovendien is – in het bijzonder met het oog op infectie met tuberculose – de vraag gerezen, in hoeverre de in gebruik gekomen boormachines met hoge omwentelingssnelheden het besmettingsrisico verhogen. Voorlopige waarnemingen doen echter vermoeden dat ter plaatse van de roterende boor de spaanders zodanig worden verhit dat de daarin aanwezige bacteriën worden vernietigd. Daarom is het infectiegevaar voor de tandarts te dien aanzien geringer dan bv. in openbare middelen van vervoer.

Nog wordt door de samensteller van het rapport gewezen op ooginfecties in aansluiting op het binnendringen van infectieus materiaal uit de mond van de patiënt in het oog, met als gevolg min of meer ernstige ontstekingen, eventueel van het inwendige van het oog.

Voorts is onder auspiciën van de British Dental Association door een speciale commissie een enquête ingesteld inzake de beroepsvermoeidheid onder de tandartsen. Tot het verkrijgen van de nodige gegevens werden in 1961 4.000 enquêteformulieren rondgezonden, waarvan een maand na de verzending 2.488 ingevuld en voor het onderzoek bruikbaar waren. Hiervan waren er 200 van vrouwelijke practici afkomstig: dit aantal werd echter voor een specifieke analyse als te gering beschouwd. Het aantal van 64% van de verspreide formulieren kon als voldoende representatief worden aanvaard.

De gemiddelde leeftijd der geënquêteerden was 45 jaar, het gemiddelde aantal stoeluren bedroeg 38,2 per week.

*) Zie Ned. Tijdschr. v. Tandheelk. 69:502, juni 1962 en 70:483, juni 1963

Aan de conclusies, waartoe de betrokken subcommissie is gekomen, wordt het volgende ontleend. Vooropgesteld wordt dat de uitoefening van de tandheelkundige praktijk een opvallend risico in zich sluit voor vroegtijdige afwijkingen in de skeletmusculatuur: 3 van elke 4 practici vertonen er verschijnselen van. Rugpijn ondervindt één van elke twee tandartsen; andere symptomen doen zich voor in de vorm van pijn in voeten, benen, schouders en nek. De vatbaarheid voor rugpijn is evenredig aan de lichaamslengte. Het optreden ervan wordt in sterke mate bevorderd door staan, vooral in gebukte houding en voorts door het lang verblijven in eenzelfde stand. Een overeenkomstig effect kan worden te weeggebracht door een verkeerde zithouding, doch het aantal zittend werkende practici is merkwaardigerwijs nog altijd zeer gering. Met betrekking tot het vraagstuk van de werkhouding acht de commissie een onderzoek op veel grotere schaal noodzakelijk, vooral naar de invloeden op de betrokken spieren en de daarbij op de wervelkolom uitgeoefende krachten.

De voor zittend werken in de handel zijnde stoeltjes acht de commissie in het algemeen niet geschikt om verlichting te brengen in de belasting door staand werken. Nader onderzoek naar verbeteringen in de praktijkuitrusting acht zij gewenst. Het aantal stoeluren staat in nauwe relatie tot het optreden van pijn aan voeten en benen, alsook tot verschillende vormen van hoofdpijn, maar een verband met andere stoornissen is tot nu toe niet naar voren gekomen.

Als uitvloeisel van bovengenoemd onderzoek en de daaruit verkregen gegevens adviseert de commissie, op korte termijn een team in te stellen dat spuurwerk moet verrichten inzake de verschillende facetten van de werkhouding, mede in verband met de positie van de patiënt. Zo mogelijk zal dit team verbeteringen moeten aanbevelen ten einde de lichamelijke vermoeidheid van de practicus te doen verminderen.

Het onderzoek van SEBELIUS (Ver. Staten) betreffende psychosomatische aandoeningen is nog niet voltooid: zekere statistische gegevens zullen binnenkort ter beschikking komen. Wél vestigt hij de aandacht op enkele bijzonderheden. Zo komt bij veel tandartsen een toestand van nerveuze spanning als gevolg van hun werk voor. Onder de doodsoorzaken van tandartsen in de leeftijdsgroep van 50 jaar en ouder nemen de ziekten van het zenuwstelsel de derde plaats in. Uit het onderzoek is tot nu toe gebleken dat de particuliere tandarts gemiddeld 43 uren per week in zijn praktijk werkzaam is en dat hij gemiddeld met drie weken vakantie genoeg neemt.

Aangaande de werkzaamheden van de F.D.I.-commissie zij nog vermeld dat zij, onder voorzitterschap van Dr. J. CHARON, zich beschikbaar stelde, deze in 1964 voort te zetten en op de vergadering te San Francisco nader verslag inzake het resultaat van haar bemoeiingen zal uitbrengen. Ook werd er op aangedrongen dat in elk land afzonderlijk een commissie zal worden ingesteld voor landelijk onderzoek.

J.W. FEITSMA

Spiegelburghlaan 27, Aerdenhout